

מסורת הש"ס

א) [מוסף: פ"ט] סוטה ת, ב) [סוטה כג: לעיל מג, ע"ש], ג) [סוטה ת, כל הסוגיא], ד) שם ז, ה) הא קא מקטלא כ"ל רש"י, ו) [סוטה ת, ע"ש], ז) [סוטה שם:] לקמן כג, פסחים פה, כתובות לו: [ב"ק גא,], ח) [לקמן כג], ב"ק גא, ט) ג"ז שם [מוסף: פ"טו,], י) [ב"ק ג:], כ) [ג"ל ומנין, רש"י], ל) אשה לאיש כ"ל, מ) [קדושין לה,], נ) [ב"מ סג,], ס) [וע"ע מוס' פסחים ו: ד"ה אכל בחד], ע) [ג"ל דורות משעה], פ) [דף נט,].

גליון הש"ס

רש"י ד"ה הפכו וכו' כשהוא מושבב, ע"י משנות שנות יעקב ח"א סימן ה:

מוסף רש"י

פרק אחד. תמיט כגד מלפני ואחר כל גופו ערוה. (סוטה ח). שכולה עדרה. אחריה ופניה, שבת הנושא נראה משני דברים (שם), אלא מאי אותי אותו בלא כסותו. הא דממעט משה לענין ערוה, דפיק מלאי קרא מיעוטא, דאזני משמע ולא כסותו ולהכי נקט ליה להאי דמשמעטא דערוה גלגון זכר גבי איש, למימרא לאותה כסותה (שם כב:). חייש להרהורא. שגא יתע הרהורין את לגס כה (שם ח). אורחו בבגדיה כבית הנולד שלה, אם נקריה, אינו חושש, ואם נפרמו, אינו חושש. פרימה גדולה מקריעה, שנקריעה לקריעת הכנה, דמגזי"ק ר' גלע"י, כמו (שבת עד:) האי דפריס סקילא (שם). וסותר את עשרה. מקליעטא (שם). שמא תצא מב"ד זכאה. שטוריה תמצא ולא יצדיקוה מיני ויתגרו בה. ויחיו יודעים אחריה כל ימיה, פרחי כהונה. נקט על שם שהי מציין עבודה עמויה יותר ממלאי העם (שם). אחי לאיתגרויה באחרנייתא. על ידי שראו את זו ערומה מתגרה לפרס בגדים אחרות (שם). גמירי. מסורת בידי מרזיני (שם). דרבנן אדרבנן לא קשיא. בתמיה דקמרי ר' יהודה ולא חיישת לשניי דרבנן (שם). אמר קרא ונוסדרי חל הנשים, טעמא מלאי אחרי רבנן שמונא לבישה ואפילו היא טטוריה, משום וטסורי כל הנשים, שגא יצילו עמלן ליידי חסד ותמיכה לטעות (שם ח:). הכא. שיהא נסקלת, אין לך ייסור גדול מזה לאחרות (שם). ליעביד בה תרתי. אס הוצרך לשתייה כגון שדחפויה ולא מת: ס"ל **כי סקול יסקל או ירה ירה**. ריבויא הוא דאי חדא מינייהו דווקא קאמר או הא או הא ליכתוב כי סקול או ירה מדכתיב הני לרצויי כתבינו: **שאס מס בדחייא ילא**, לך נאמר או לחלק: **ומניין שאף לדורות**. כל חייבי סקילה תהא דחייא שס: תלמוד

דף נט.]. התם יליף טפי משום דאשכחן גבי הקרבה לדורות כיולא זהן דדרשינן התם לעיל מיניה^[פ] מוצנח שנפגס כל הקדשים שנשחטו עליו פסולין שנאמר וזבחתי עליו את עלותיך ואת שלמיך וכי עליו וזבח אלא כשהוא שלם ולא כשהוא פגוס:

דומה נופל מדעת לנופל שלא מדעת משמיה דר' יאשיה אמרי אינון דחבטין תורא בחייליה אין בו משום ריסוק אברים קומי ר' פינחס חבטו תורא בחייליה אמר לון בחייכון שרוני שרוניה וקם וערק אמר ברוך שבחר בחכמים ובדבריהם שאמרו אילין דחבטין תורא בחייליה אין בו משום ריסוק אברים: ^[פ]מניין שטעון סקילה שנאמר סקול יסקל ומניין שטעון דחייא שנאמר ירה ירה סקול יסקל זו סקילה ירה יירה זו דחייא ומניין שטעון ב' דחיות ת"ל יירה. ת"ר מניין שאף לדורות כן שנאמר כי סקול יסקל או ירה יירה ואם לאו נוטל האבן

נגמר הדין פרק ששי סנהדרין

גב' פרק אחד. כלומר מעט ממנו מלפניו. ויש אומרים פרק חמיכת כגד. ולשון פרק בתריויהו לישני טורנזי"ן: ולא **אוסה**. דאין אשה נסקלת ערומה: **ור' יהודה**. אמר לך אותו לאו למעוטי אשה אלא אלא לאורויי לן דנסקל ערוס דמאותו ונפקא לן בלא כסותו: **לא שגא הוא ולא שגא היא**. שהרי אין כאן מיעוט והשוה הכתוב וְאִישׁ לְאִשָּׁה לכל מימות שבתורה וְ: **להרהורא**. שמא יתנו זה עיניהם ויצולו לידי הרהור דאי לאו האי טעמא נהי דלרבנן לא אצרכה קרא להפשיטה נעביד לה אן כדי שמוות מהר: **כגדיה**. של סוטה: **נקרעו**. כדרך כל הנקרעים: **נפרמו**. קרע משונה לכאן ולכאן ולחמיכות קטעות: **ווסורי אס שערה**. קלעי שערה: **ונוסרו כל הנשים**. ואס לא היו מקלקלין אותה אין כאן ייסור אס תלא זכאה ואנו מתכוונים לבישה ואפילו היא זכאה שלא נטמאה מכל מקום פרוצה היתה שהרי קינא לה ונסמרה: **הכא**. דמיקטלא אין ייסור גדול מזה וטעמא לאו משום הרהור היא: **מיסה יפה**. ולא תצוו: **ציוני דאינש עדיף ליה**. כלומר גדול צעניו טפי מניחא דגופיה הלכן נוח לה שמיסקל בלבושה ותשהא למות ואע"ג דאיכא זערא דגופא ולא תצוה אותה להפשיטה הלכן זו היא ברירת מיסה יפה: **ניחא דגופא עדיף ליה**. גדול צעניו טפי מציוני הלכן כשפשיטנה זו היא יפה לה: **מתני'** **הי גצוה שפי קומוס**. מפילו משס לארץ: **הופכו על מסינו**. כ שהוא מושכב פרקדן הוא מגונה יותר: **גב' סנא וקומה שלו**. שהיה מפילו מעומד ולא מיישב: **ומי בעינן כולי האי**. דבלאו הכי ליכא שיעור מיטה: **מה צור שהוא כדי להמים**. משנה היא בצבא קמא (דף ג:) אחד החופר צור ואחד החופר שיח את עשרה. מקליעטא (שם). שמא תצא מב"ד זכאה. שטוריה תמצא ולא יצדיקוה מיני ויתגרו בה. ויחיו יודעים אחריה כל ימיה, פרחי כהונה. נקט על שם שהי מציין עבודה עמויה יותר ממלאי העם (שם). אחי לאיתגרויה באחרנייתא. על ידי שראו את זו ערומה מתגרה לפרס בגדים אחרות (שם). גמירי. מסורת בידי מרזיני (שם). דרבנן אדרבנן לא קשיא. בתמיה דקמרי ר' יהודה ולא חיישת לשניי דרבנן (שם). אמר קרא ונוסדרי חל הנשים, טעמא מלאי אחרי רבנן שמונא לבישה ואפילו היא טטוריה, משום וטסורי כל הנשים, שגא יצילו עמלן ליידי חסד ותמיכה לטעות (שם ח:). הכא. שיהא נסקלת, אין לך ייסור גדול מזה לאחרות (שם). ליעביד בה תרתי. אס הוצרך לשתייה כגון שדחפויה ולא מת: ס"ל **כי סקול יסקל או ירה ירה**. ריבויא הוא דאי חדא מינייהו דווקא קאמר או הא או הא ליכתוב כי סקול או ירה מדכתיב הני לרצויי כתבינו: **שאס מס בדחייא ילא**, לך נאמר או לחלק: **ומניין שאף לדורות**. כל חייבי סקילה תהא דחייא שס: תלמוד

דף נט.]. התם יליף טפי משום דאשכחן גבי הקרבה לדורות כיולא זהן דדרשינן התם לעיל מיניה^[פ] מוצנח שנפגס כל הקדשים שנשחטו עליו פסולין שנאמר וזבחתי עליו את עלותיך ואת שלמיך וכי עליו וזבח אלא כשהוא שלם ולא כשהוא פגוס: דומה נופל מדעת לנופל שלא מדעת משמיה דר' יאשיה אמרי אינון דחבטין תורא בחייליה אין בו משום ריסוק אברים קומי ר' פינחס חבטו תורא בחייליה אמר לון בחייכון שרוני שרוניה וקם וערק אמר ברוך שבחר בחכמים ובדבריהם שאמרו אילין דחבטין תורא בחייליה אין בו משום ריסוק אברים: ^[פ]מניין שטעון סקילה שנאמר סקול יסקל ומניין שטעון דחייא שנאמר ירה ירה סקול יסקל זו סקילה ירה יירה זו דחייא ומניין שטעון ב' דחיות ת"ל יירה. ת"ר מניין שאף לדורות כן שנאמר כי סקול יסקל או ירה יירה ואם לאו נוטל האבן

נגמר הדין פרק ששי סנהדרין

הא אותה בבכותה. לאו מקרא דריש דהא ליכא מיעוט להכי דאזניו אינטיריך למידש בלא כסותו אלא היינו טעמא כדמפרש משום הרהורא או משום ציונא: **אלא במה שענינו רואות**. והא דאמר סוף פ"ק דמגילה (דף טו.) כל האומר רחב רחב מיד נקרי האמר התם ציודעה ומכירה: **ברור לו מיתה יפה**. י"מ משום דלרעך כמוך לא שיך מחיים דחיך קודמין וְי"מ משום דכתיב צרישה דקרא לא תקום ולא טטור ולשון נקימה היינו מיטה כלאמרינן לקמן בפ' ארבע מימות (דף נג:) גבי נקום ינקס כשהוא אומר והצאתי עליכס חרב כו':

ורמינהי מה בור. הא דפרין משור אוראס משום דהתם נמי דרשינן שור ולא ארס: **מה בור שיש בו כדי להמית**. צצ"ק (דף ג:) פ"ה משום דסתם צור עשרה וקשה לר"ת אצרכה סתם צור יותר מעשרה כדאשכחן ציוסף וירמיה שהשלכו לצור וכדאשכחן צצור שמילא ישמעאל בן נתניה חללים וכו'ן פירש דסתם צור אינו פחות מ"י מיהו קשה דפרין צריס צ"ק (דף ג.) וסס אלימא אכ י' ותולדה ט' לא ט' כתיבי ולא עשרה כתיבי ומשני והמת יהיה לו אמר רחמנא וקיס לכו לרבנן דעשרה מיטה עצדי תשעה ניחין עצדי מיטה לא עצדי אלמא מהתם ילפינן ומפר"ת דסתם צור הוי יותר מעשרה ותרוייחו לריכי דאי כתב רחמנא והמת יהיה לו ה"א בכל ענין שימות אפילו בפחות מ"י כתב רחמנא צור ואי כתב רחמנא צור ה"א בעמוק כ"כ דאי אפשר שלא ימות צו כתב רחמנא והמת יהיה לו צראוי למות צו דהיינו עשרה דקיס לכו לרבנן דעצדי מיטה והא דפרין התם סוף סוף זה אכ למיתה וזה אכ לניחין אע"ג דט' לא כתיבי כלל צצרה הוא כי היכי דעשרה אכ למיתה משום דיש צו כדי להמית תשעה נמי אכ לניחין דיש צו כדי להיזק אי נמי משום דכתיב תרי זימני צור כי יפתח איש צור או כי יכרה איש צור (שמות כא) דדרש צירושלמי אחד צור למיתה ואחד צור לניחין: **מניין שבדחיה**. סקילה נאמר תמילה בפסוק ואפילו הכי עדדינן לה לצסוק משום דאשכחן קראי דסמוך סקילה למיטה דכתיב (דברים ח) וסקלתם בצבנים ומתו: **מניין שאף לדורות ב'ו**. אפילו לרצ דיליף דורות משעה

צריס הקומץ רצה (מנחות דף יט: וסס) אינטיריך קרא לרצויי הכא לדורות דה"א סיני שאני והא דלאמרינן בפ' טבול יוס (וצבים דף קא.) דאמר ליה אהרן למשה שמא לא שמעת שהותרה איניות אלא צקדשי שעה ולא צקדשי דורות ה"ק שמא כך נאמר לך צפירוש וא"ת למאן דלא יליף צריס הקומן רצה ^[פ] (שעה מדורות) האמר צוצבים בפ' קדשי קדשים (דף ס.) מוצנח שנפגס אין אוכלים בגינו שרי מנחה

המוצנח וכי אכלל המוצנח אוכלים אלא צומן שהוא שלם ולא כשהוא חסר וההוא קרא צמילואים כתיב וי"ל דהתם יליף טפי משום דאשכחן גבי הקרבה לדורות כיולא זהן דדרשינן התם לעיל מיניה^[פ] מוצנח שנפגס כל הקדשים שנשחטו עליו פסולין שנאמר וזבחתי עליו את עלותיך ואת שלמיך וכי עליו וזבח אלא כשהוא שלם ולא כשהוא פגוס:

משום

מה.

יג א מיי' פ"ג מהלכות סוטה הלכה יא סג עשין די:
די ב מיי' פט"ו מהלכות סנהדרין הלכה א סג עשין קא:
טו ג מיי' פ"ז מהלכות נזיקי ממון הלכה י סג עשין סג טור שו"ע ח"מ סימן מי סע"ף ו:
טז ד מיי' פט"ו מהלכות סנהדרין הלכה א סג עשין קא:

תורה אור השלם

- והוצא את המקל אל מחוץ למחנה וקמכו כל השומעים את קוֹדֶם על ראשו ורָגְמוּ אותו כל העדה: ויקרא כד יד
- והוצאת את האיש הזה או את האשה הזאת אשר עשו את הדבר הרע הזה אל שעריך את האיש או את האשה וסקלתם באבנים וְהָיוּ כְּבָרִים יוֹהֵה וְהַשְׁתַּבִּי וְזָמַה מִן הָאָרֶץ וְנוֹסְרוּ כָּל הַנָּשִׁים וְלֹא תַעֲשֶׂינָה כִּדְמִיתָנָהּ: יחזקאל כג מח
- לא תאמלץ ולא תסור את בני עמך ואהבת לרעך כמוך אין יי:
- ויקרא יט יח
- יד העדים תהיה בו בראשונה להמיתו ויהי כל העם באחרונה ובערת הרע מקרבך:
- דברים יז ו
- לא תגע בו די כי סקול יסקל או ירה יורה אם ידעם אלא אם איש לא ידעם במהם יחבל תהיה קצלו שמות יט יג

לעזי רש"י

טורנזי"ן [טורנזיין]. קטע.

רבינו חננאל

הא"ש מכסין אותו מלפניו והאשה מלפניה ומאחריה דברי ר' יהודה ותנא אין האשה נסקלת ערומה ואשפי' למימרא מאי דר' יהודה לא חייש להרהורא ורבנן חיישי להרהורא והא בענין סוטה איפכא שמענא להו דתנן וכוון אוחז בבגדיה אם נקריעו נקריעו אם נפרמו נפרמו עד שהוא מגלה את לבו כולה ר' יהודה אומר אם היה לבה נאה לא היה מגלהו כו' ושני רבא התם בענין סוטה חיישי' שמא תצא מב"ד זכאה ויתגרו בה פרחי כהונה כו' שאר השמועה פשוטה היא: **[מתנ']** בית הסקילה היה גבוה שתי קומות כו' תנא וקומה שלו הרי כאן שלש איני והא תנן בפרק שור שנגח מה בור שהוא כדי להמית עד עשרה טפחים אף כל שהוא כדי להמית עד עשרה טפחים תנא י' אם היה לבו נאה לא היה גבוה שתי קומות כו' ורבא אי הכי ליגבהיה טפי חיישינן שמא תיבקע כרסו ויצאו בני מעיו לחוץ ורבא ליידי גיוול. ירושלמי פריך בין הנסקל לנופל הכי אינו

דומה נופל מדעת לנופל שלא מדעת משמיה דר' יאשיה אמרי אינון דחבטין תורא בחייליה אין בו משום ריסוק אברים קומי ר' פינחס חבטו תורא בחייליה אמר לון בחייכון שרוני שרוניה וקם וערק אמר ברוך שבחר בחכמים ובדבריהם שאמרו אילין דחבטין תורא בחייליה אין בו משום ריסוק אברים: ^[פ]מניין שטעון סקילה שנאמר סקול יסקל ומניין שטעון דחייא שנאמר ירה ירה סקול יסקל זו סקילה ירה יירה זו דחייא ומניין שטעון ב' דחיות ת"ל יירה. ת"ר מניין שאף לדורות כן שנאמר כי סקול יסקל או ירה יירה ואם לאו נוטל האבן